1843. ARNHEMSCHE COURANT No. 153

De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Zondag*, *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag* en *Zaturdag*, is f 5 voor de drie maanden.

ZATURDAG 5 AUGUSTUS.

De prijs der Advertentiën is, van *een* tot *vijf* regels f 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

... van justitie-kosten en salarissen in burgerlijke zaken.

...aten-Generaal zullen hunne zitting met de ...dslaging over een ontwerp aanvangen, dat ... ligt iemand aan zeer vele moeijelijkheden zou ...en bloot te staan, en ondertusschen hebben ... van alle zijden, klagten tegen het ontwerp van ... minister van justitie verheven. Eigenbelang ... daarin eenig aandeel gehad hebben: de grootste ...ld daarvan is, dat men verligting der geregts... gezocht heeft, waar men haar zonder on...heid niet vinden kon, dat men, in plaats van ... beginsel te volgen, met de gewone halfheid ...s bestuur den weg van transactie heeft ... in te slaan. Het ontwerp bevat gebreken ...gtvaardigheden, welke de verwerping nood... maken.

...der behoorlijk zijn regt kunne handhaven, ...aak van het hoogste, van algemeen belang, ...ook, dat dit op de minst kostbare wijs mo...zij.

...r de hoogte der geregts-kosten wordt veel en ... geklaagd. Met zaken van minder belang ...oo vele kosten gemoeid, dat, bij eene eenig...ijfelachtige zaak, praktizijns hunne cliënten ... hun regt onvervolgd te laten. Het aan... bedrag dier kosten ligt vooral in ons be...stelsel. Zonder belangrijke vermindering in ...wet der registratie, zal iedere andere vermin... weinig beteekenen. Ondertusschen is het ...te vreezen, dat men hier vermeerderen dan ...nderen zal. Doch in plaats van het hierop ...ken, heeft het ontwerp voorgesteld de grif...te beknibbelen: in sommige punten te regt, ...er vele te onregt. Men moet niet zoo ver ... in die vermindering, dat men de eerlijkheid ...ambtenaren in gevaar brengt. Met veel werk ... sober bestaan, zou dit ligt tot misbruiken ...ding kunnen geven, vooral bij de kanton-ge..., waar men meer aan zich zelve overgelaten ...en behoort te bedenken, dat, heeft men die ...kkingen noodig geacht, heeft men ze verheven ...er tegenwoordig aanzien, heeft men, zoo als ... griffiers der arrondissements-regtbanken het ... is, een' wetenschappelijken graad gevorderd, ... het hun ten minste mogelijk behoort te ma...om eerlijk te bestaan.

...ende tegen de kosten, welke hooge tracte...ten aan het land veroorzaken zouden, heeft ... vastgesteld, dat de kantonregters en de grif... der verschillende regterlijke collegiën een ...elte van hunne bezoldiging van de partijen, ... welke zij werkzaam geweest zijn, zouden ont...en. In de laatste jaren heeft men, zoo hier ... in Frankrijk, op eene geheele bezoldiging uit ...ds kas aangedrongen, dewijl men er iets ver...ends in vond, dat de regter door partijen zou ...ald worden. Bij de contentieuse jurisdictie des ...regters vindt dit niet plaats, maar alleen bij ... vrijwillige, en hier zien wij dat vernederende ...et van in, integendeel, hier is het billijker, ... hij, welke die hulp inroept, haar tevens op ... bij de wet bepaalde wijs vergelde, dan dat daarmede het algemeen belast worde. De persoon des kantonregters is hier een geheel andere, en dit vergeet men. Dat de griffiers, even als de notarissen, voor het afgeven van afschriften der stukken, welke onder hunne bewaring gesteld zijn, salaris ontvangen, waar ligt hier het vernederende in? Waarlijk, het is de fijngevoeligheid wat ver drijven, zich zoo spoedig vernederd te vinden. Onze financiële omstandigheden gedoogen eene dergelijke betaling van staatswege niet; doch het voorgestelde tarief heeft de betaling der belooningen, door partijen te doen, binnen zoo enge grenzen bepaald; dat het te vreezen is, dat de dienst daardoor zeer lijden, en aanleiding tot verkeerde praktijken ontstaan zal.

Nog minder wist men, hoe men met de salarissen der advokaten handelen zou, durfde noch het eene noch het andere stelsel zuiver volgen en stelde eene transactie tusschen beide voor, welke, gelijk alle dergelijke transactiën, op geenerlei grond rust.

Dat de verliezende partij alle kosten harer partij dragen zal, scheen de eenvoudigste en billijkste weg. Aan de regtvaardigheid van dit beginsel twijfelt niemand. Door den regter is uitgemaakt, dat mijne partij ten onregte of mij aanviel, of zich tegen mijne vordering verzette; door die vervolging of door dat verzet heeft hij mij genoodzaakt kosten te maken; en zal men mij nu dwingen een deel der kosten te dragen, welke ik, zonder die daad mijner partij, eene daad door den regter onregtmatig verklaard, nimmer zoude geleden hebben? Zoude men dit regtvaardig, billijk heeten?

Neen, zeggen sommigen, maar beroepen zich op zwarigheden in de praktijk, welke zij, echter, onmagtig schijnen aan te voeren. Zoo lang zij hiermede achterlijk blijven, is er met hen geen strijd mogelijk; maar zoodanige onbekende of onzegbare zwarigheden kunnen tot geene wijziging van het, ook volgens hen, regtvaardigste beginsel leiden. De kosten schrikken nu van het procederen af, zeggen de advokaten, welke de wet dus meer naar hun eigen belang beoordeeld willen hebben, dan naar het algemeen. De kosten schrikken af van het *ligtvaardig* procederen, dit is waarheid; dit is een der gelukkige, doch natuurlijke gevolgen van het op onbekende gronden beginsel. Daar staat tegenover, dat hij, die met eene regtvaardige zaak een gedeelte der kosten betalen moet, dikwerf liever van zijn regt zal afzien, dan zich aldus aan dat stellig gemis blootstellen, bij een daarboven nog altijd mogelijk verlies zijner procedure. Ten einde schade af te weren, voert men een proces en zal men zich nu altijd aan eene stellige schade blootstellen? Doch al ware dit het geval, het kon niets doen, om de toepassing van het beginsel, dat niemand eenige schade moet lijden wegens een onregt, hem volgens 's regters uitspraak door anderen aangedaan, op te heffen.

De minister van justitie heeft het op een accoordje geworpen, en wil daarom van f 2,50 tot f 50 van het salaris van den advocaat der winnende partij aan de verliezende in rekening brengen. Hij verdeelt daarom de kosten, door de advocaten berekend, in *onvermijdelijke* en *vermijdelijke* en klassificeert die kosten, naar mate het bedrag der zaak, waarover geprocedeerd wordt, hooger of geringer is.

Het spreekt wel van zelf, dat de regter, bij de schatting van de declaratie der advocaten, er op behoort te letten, of die kosten onvermijdelijk waren of niet: want de verliezende partij behoort de schade der andere te betalen, doch aan deze kan het niet staan, om zelve die schade moedwillig te verhoogen. Tot het maken dier buitengewone onkosten werd hij niet gedwongen. Die verdeeling, wat in iedere zaak vermijdelijk, wat onvermijdelijk moet gerekend worden, kan alleen de regter maken, dewijl dit van de geheel bijzondere omstandigheden van elke zaak afhangt; voor den wetgever is dit onmogelijk, dewijl hem alle elementen ter beoordeeling ontbreken. Deze kan alleen den regel bepalen, naar welken gerekend zal worden.

Die vermijdelijke of onvermijdelijke onkosten, naar het bedrag der geldsom te beoordeelen, over welke het geding loopt, is het toppunt van ongerijmdheid niet alleen, maar de grofste onregtvaardigheid. Een geding over millioenen zal somtijds geene moeite gekost hebben, en een ander, over eene stele kwestie, bij voorbeeld, waarvan het beloop naauwelijks een drieguldens is, zal tot zeer veel moeite aanleiding gegeven hebben: en ondertusschen zal van de schade, in het eerste geval geleden, nagenoeg alles, in het laatste geval, nagenoeg niets aan de winnende partij vergoed worden. Tot zulke ongerijmdheden, tot zulke onregtvaardigheden leidt transactie-geest.

Men wil de beoordeeling der declaratiën aan de raden van discipline opdragen, deze tot regters in hunne eigene zaak maken. Uitmuntend voor de advocaten; zeer slecht voor de twistende partijen, want welken invloed dat advies der raden van discipline op de regters zal oefenen, is niet twijfelachtig. Men spreekt van die raden als van deskundigen: doch deskundigen zijn hier reeds de regters zelve. Een vast collegie van deskundigen is daarenboven volstrekt af te keuren. Juist, dewijl het een collegie is, zich aan eene vaste wijze van zien gewent, is het daarvoor ongeschikt; ware dus al de regter niet in staat om zonder voorlichting te beslissen, hij zou particulieren daarvoor moeten benigen, geen collegie.

Buitenlandsche berigten.

TURKIJE.

Een Parijsch dagblad meldt uit Konstantinopel, zonder opgave van dagteekening, dat eene Turksche vloot van twee linieschepen, vier fregatten, en eenige brikken, korvetten en stoombooten in de eerste dagen van juli van hier is afgegaan, om zich met vijandelijke bedeelingen naar Tunis te begeven.

Van de Turksche grenzen, 22 *juli*. De invloed en het aanzien van *Riza*-pacha hebben in den laatsten tijd het toppunt bereikt; niet alleen bij den sultan, maar ook bij de sultane *Validé* is hij thans het *factotum*. Als een belangrijk voorbeeld zijner almagt, wijst men op de verdringing van *Osman*-bey, als chef der keizerlijke garde, waarvoor alleen deze reden bestaat, dat *Osman*-bey door zijne bekwaamheden en zijnen ijver zoozeer de gunst des sultans verworven had, dat hij aan *Riza*-pacha gevaarlijk toescheen.

GRIEKENLAND.

Men meldt uit Athene, dat de gisting der gemoederen dagelijks grooter en meer algemeen wordt; in het geheele land heerscht eene bedenkelijke spanning; wanneer de regering niet spoedig middelen vindt, om deze vijandige stemming te bevredigen, dan staat de uitbarsting eener omwenteling te wachten. De pers ruit de natie op met de aan het zuiden eigene hartstogtelijkheid, en grijpt de regering met alle wapenen aan, om haar in de oogen der natie in minachting te brengen. De vermetelheid der pers kent geene grenzen meer, en, hetgeen tot nog toe nimmer het geval was, zelfs de persoon des konings wordt niet meer gespaard.

RUSLAND.

St. Petersburg, 22 *juli*. De hier aanwezige prins *Frederik van Hessen*, heeft de hand der grootvorstin *Alexandra*, derde dochter van hunne keizerlijke Majesteiten gevraagd, en ook reeds de toestemming der bruid en der doorluchtige ouders verkregen.

DUITSCHLAND.

Meintz, 26 *juli*. Op den uitslag der vergadering van de centrale commissie voor de Rijnscheepvaart, welke den 15den augustus hare zittingen beginnen zal, is men dit jaar zeer gespannen, daar, zoo als ten minste een algemeen verbreid gerucht zegt, door de commissarissen van eenige Duitsche Rijn-oeverstaten, ditmaal weder de belemmeringen ter sprake zullen gebragt worden, over welke de Duitsche scheepvaart in Holland nog altijd hare klagten verheft. De vermindering van het transito-regt, onlangs door de Nederlandsche regering toegestaan, wordt hier geenzins als eene concessie beschouwd, uit aanmerking van dewelke men van andere aanspraken afstand zou doen. Men beroept zich veeleer algemeen op de bepalingen van het verdrag van Meintz van het jaar 1831, volgens welke men te regt de opheffing van alle transitoregten vordert. (*Fr. J.*)

Van den Rijn, 25 *juli*. De op den landdag der Rijn-provincie gehouden verhandelingen over het Duitsche tolverbond en deszelfs houding tegenover het prohibitieve buitenland, hebben ook in de Nederlanden groote opmerkzaamheid tot zich getrokken. Welk gevoel bemagtigt den Duitscher, als hij den Rijn bereist, en dezen door het Weener congres voor vrij verklaarden stroom door de Hollanders als het ware met slagboomen versperd ziet. Niet ver van Nijmegen, bij het Lobith aan de Nederlandsche tol-linie, ligte een gewapende kanonneerboot, welke twee op het Duitsche Rijngebied gerigte kanonnen voert. Welke ironie! Van de Duitsche zijde ligt geen soortgelijk oorlogsvaartuig in den Rijn. (*A. A. Z.*)

PRUISSEN.

Berlijn, 25 *juli*. De eerste vonnissen van het opper-censuur-geregtshof zijn, voor zoo ver dezelve ter openbare kennis zijn gekomen, alle ter bevrediging der betrokken partijen uitgevallen. Deze nieuwe instelling schijnt zich dus door vrijzinnige uitlegging der aan de pers toegestane regten te willen onderscheiden. Eene zekere vrijere beweging der censuur is ook daarin niet te miskennen, dat in onze dagbladen ondertwerpen, zoo als, bij voorbeeld, de inbreuken der ministeriële voorschriften op de wetgeving, met eene vrijmoedigheid behandeld worden, welke men voor eenige maanden hier nog voor onmogelijk zou hebben gehouden. In onze nieuwe maandschriften, waarvan er reeds verscheidene van verschillende staatkundige kleur zijn aangekondigd, zal het waarschijnlijk nog vrijer toegaan, daar dezelve naar onze nieuwe wetgeving op de pers geene concessie meer behoeven.

ENGELAND.

Londen, 28 *juli*. Men gelooft hier vrij algemeen, dat de, tusschen Mexico en Texas geslotene, wapenschorsing op de erkenning der onafhankelijkheid van laatstgenoemden staat door het gouvernement van den eerstgenoemden zal uitloopen.

FRANKRIJK.

Parijs, 31 *juli*. Het is te vreezen, dat nu de strijd zal aanvangen tusschen de verschillende partijen, welke zich alleen vereenigd hadden om *Espartero* te doen vallen. Reeds is *Narvaez* eenigermate in de schatting der bevolking gedaald, door de hevige beleedigingen, die zijne tweede opeisching van de hoofdstad bevatte; bovendien ziet de partij van den voorzitgang, met welke *Lopez*, *Olozaga* en anderen zich aansluiten, al mogen zij zelven daartoe niet dadelijk behooren, de deelneming der Christino's aan de laatste gebeurtenissen met leede oogen aan, en zal er bezwaarlijk in toestemmen, dat deze met haar het roer der zaken besturen. »Een hof moede (dus laat zich eene correspondentie uit Madrid uit), heeft men de koningin-regentes verjaagd; thans verjaagt men een' regent, dien de natie gekozen had, uithoofde zijner absolutistische denkbeelden, en ofschoon zijn gezag veel beperkter was dan dat der regentes; nu zal men het met constituerende cortes beproeven, en wat zal men daarna doen? Mogen de Spanjaarden niet binnen kort op nieuw verpligt zijn uit te roepen, zoo als *Olozaga* en de maand mei: »God redde de koningin en het vaderland!"

SPANJE.

Madrid, 25 *juli*. De zich alhier bevindende en het provisioneel gouvernement uitmakende ministers zijn: *Lopez*, voor de justitie en voorzitter van den raad, *Cabalero* voor binnenlandsch zaken, *Serrano* voor oorlog, en *Aillon* voor de financiën. De nog afwezig zijnde leden van het eerste kabinet *Lopez* zijn *Aguilar* voor buitenlandsche zaken, en *Frias* voor de marine. Een los gerucht wil, dat de markies van *Casa-Irujo* minister van buitenlandsche zaken zou worden. De vier zich tegenwoordig bevindende ministers zijn bij een nieuw besluit in hunne waardigheden hersteld. De generaal *Serrano* heeft als minister van het oorspronkelijk provisioneel gouvernement de aanstelling geteekend van *Lopez*, die de andere geteekend heeft. Het formulier der besluiten luidt aldus: »H. M. koningin *Isabella II* en, in haren naam, het gouvernement der natie, enz."

Sommige staatslieden zijn van gevoelen, dat men de koningin onverwijld mondig behoorde te verklaren; maar zij, die de meeste ondervinding hebben, houden het er voor, dat zulk een gewigtige stap niet dan met medewerking der cortes gedaan kan worden. *Narvaez* heeft zijn gevoelen hieromtrent nog niet geuit; en daarnaar wachten de meesten, ten einde er zich naar te kunnen regelen.

Binnenlandsche berigten.

's Gravenhage, 31 *juli*. Volgens alhier vrij algemeen verspreide geruchten, wil men weten, dat de heer *Copes van Hasselt* zijn ontslag als lid van den raad van state aan den koning zou hebben aangeboden, en zulks door Z. M. zou zijn aangenomen. De heer *van Hasselt* was president der onlangs ontbonden commissie te Antwerpen.

† *'s Gravenhage*, 31 *juli*. Binnen kort zal hier misschien eene zaak voor de regtbanken worden gebragt, welke veel licht over een belangrijk tijdvak onzer financiële geschiedenis zoude kunnen verspreiden. Het schijnt, dat een Amsterdamsch handelaar in der tijd tot veelvuldige en hoogstbelangrijke operatiën in- en omtrent effecten, zoo ter beurze van Amsterdam als van Londen gebruikt en het slagtoffer van zijn vertrouwen, in ministeriële beloften, geworden is. In hoever zijne vordering aan het departement van financiën, ten beloope van eenige honderd duizend gulden, wegens uitschotten, verliezen, provisie en schadevergoeding al dan niet gegrond is, blijve aan de beslissing van den regter overgelaten; doch allezins opmerkenswaardig is het, dat, blijkens een de zaak betreffend exploit, successivelijk, bij wijze van te gemoetkoming reeds aardige sommen moeten verstrekt geworden zijn. Men vraagt: Indien de vordering voor gegrond word gehouden, waarom deze dan niet voldaan? En was dezelve ongegrond, met welk regt dan over 's rijks penningen beschikt? Zoude het doel misschien ook kunnen geweest zijn, den sluijer te werpen over handelingen, waarvan de openbaarheid voor velen zeer onaangenaam hadden kunnen worden? Hoe dit zij, men mag verwachten, dat een eventueel regtsgeding, waarin hooggeplaatste personen hier te lande, alsmede aanzienlijke huizen in Engeland als getuigen zouden kunnen worden opgeroepen, aan zaken, die men waande, reeds alleen nog tot de geschiedenis te behooren, op nieuw de belangstelling van het oogenblik bijzetten en niet slechts in Nederland, maar door geheel Europa, vooral aan geene zijde van het kanaal, veel opzien baren zal. Menig tot nu toe duister punt zal welligt daardoor eenigzins opgehelderd worden.

's Gravenhage, 1 *aug*. Men verneemt, dat het departement van oorlog, met wijziging van vroegere ten dezen opzigte bestaande verorderingen, heeft bevolen, dat de jaarlijksche inspectiën door de generaals, commanderende de verschillende divisiën infanterie, zich voor dit jaar slechts tot die corpsen zullen bepalen, welke vroeger niet tot hunne divisie behoorden, als hebbende deel genomen in de garnizoens-verwisseling, die in mei laatstleden heeft plaats gegrepen.

's Gravenhage, 2 *aug*. Bij het naderende tijdstip, dat de Tweede Kamer der Staten-Generaal hare werkzaamheden zal hervatten (maandag 7 aug. aan acht men het niet ondoelmatig, te herinneren de werpen van wet, welke bij de Kamer, bij de schors harer zittingen, aanhangig gebleven zijn: 1o. Ze ontwerpen van wet, houdende het tarief van justi kosten en salarissen in burgerlijke zaken; 2o. ontwerp, houdende bepalingen betrekkelijk de invoe van voorschreven tarief; 3o. *twee en twintig* ontwerp van wet, uitmakende het tweede boek van het we boek van strafregt; 4o. ontwerp van wet, houden voorziening met betrekking tot het rekenpligtig behe der scheeps-soldijen; 5o. *veertien* ontwerpen van we behelzende de staats-begrooting zoo wel van uitga als van ontvangsten over de jaren 1844 en 18 6o. ontwerp van wet, bevattende wijzigingen in bestaande wetgeving nopens het regt van success en 7o. ontwerp van wet op het zegel.

Men verzekert, dat verschillende andere ontwerp aan de Kamers zullen worden voorgedragen, waar er sommige betrekking zullen hebben tot de voorzien in 's rijks geldelijke behoeften, en tot te-geldemaki van de Belgische inschrijvingen. Onder de voorstelle waarvan men de aanbieding kan te gemoet zien, hoort ook dat tot wijziging van de wet, betrekkel de zamenstelling der regterlijke magt.

Arnhem, 1 *aug*. Op heden had alhier de inwij plaats van het nieuwe stedelijk gebouw, bestemd het onderwijs van ruim 400 kinderen uit den m vermogenden stand.

Deze plegtigheid, waartoe door de directie uitgen digd waren het stedelijk bestuur, het algemeen a bestuur en de plaatselijke schoolcommissie, met heer districts-schoolopziener, werd door een van voor die gelegenheid vervaardigde gezangen geope waarna de heer districts-schoolopziener mr. *Ro van der Aa*, het woord voerende, zich het eerst paalde bij toespraken aan de leerlingen en onderw zers; vervolgens werden er proeven gegeven van kinderen bekwaamheid, in elk der vakken, waa zij tot heden onderwijs ontvangen hadden; terw eindelijk, gezegde heer schoolopziener, nadat een schengezang was aangeheven, andermaal het wo nemende, in gepaste termen de directie der sch de plaatselijke school-commissie, het algemeen bestuur en het stedelijk bestuur aansprak en ieder hunne betrekking, de belangen dier inrigting vo durend aanbeval, en dank betuigde voor de me werking tot daarstelling van een gebouw, hetwe schoonheid, doelmatigheid en uitgestrektheid w niets te wenschen overlaat, wordende deze plegti besloten door verschillende gezangen.

De voortreffelijke proeven, door de kinderen a legd, trokken een ieders aandacht tot zich en droe de kenmerken, dat de onderwijzers, boven hunne ku de geschiktheid en den ijver bezitten, om door gemakkelijke, bevattelijke en aangename leerw het onderwijs, ook voor kinderen van minvermo den, aanlokkelijk en tevens nuttig te doen zijn.

In den avond van dienzelfden dag werden de ki deren door de directie dier school onthaald, en vreugde derzelve verhoogd door het bij afwisseling gen van voor dit kinderfeest vervaardigde gezang zoodat hetzelve nog langen tijd een heugelijk aan ken bij velen zal achterlaten.

Ingezonden stukken.

Java.

In het *Handelsblad* van den 21sten juli vindt een ingezonden stuk, waarbij wordt gezegd, da benoeming van den heer MERKUS, tot gouverneur-g raal van Neerlands-Indië, de levendigste belangst heeft gewekt, en de schrijver, die het aan het *delsblad* kan vergeven, deze benoeming slecht iedere dagelijksche, gewone benoeming te hebben gedeeld, vindt het hoogst ongepast, dat de *Ja Courant* dezelve slechts, zonder meer, uit het *Ha blad* overneemt, en aan die voor Indië, zegt hi heugelijke gebeurtenis niet een extra-nommer toegewijd.

Wij gelooven gaarne, dat de COURANT MERKUS zeer verheugd heeft over die benoeming; wij gelo dat die vreugde zich zelfs nog eenigzins verder uitgestrekt, niet zoo zeer uithoofde van de uitm eigenschappen, welke de heer MERKUS ontwikkeld dan wel, omdat nu wederom de vrees voor tijd geweken is, dat personen, als, *exempli g* een N. v. B., deze specie van ROBERT MACAIRE dit hooge ambt zouden worden verheven.

De geestdrift is voorzeker grootendeels negatief

een ander gedeelte DE COMMANDE geweest. En inderdaad, welke aanspraak zou de heer MERKUS op die groote geestdrift hebben, welke zijne benoeming tot gouverneur-generaal moet hebben verwekt? Heeft hij in zijne vroegere ambtsbetrekkingen dan zoo zeer uitgeblinkt, dat door zijne benoeming verwacht kan worden, als het ware, nieuwe tijdrekening voor Indië [illegible]dagen?? Is het zijne oppositie tegen het stelsel van den heer VAN DEN BOSCH, (voor welke oppositie hij vergiffenis heeft gevraagd, ten einde weder in genade te worden aangenomen) welke hem die hooge mate van vertrouwen der ingezetenen van Neêrlandsch Indië heeft doen verwerven? Is het zijn gedrag, bij gelegenheid, dat een jongere raad van Indië hem het waarnemend gouverneur-generaalschap, gedurende een [illegible] zoo behendig heeft ontfutseld, hetwelk waarborg [illegible] de kracht van zijn bestuur oplevert? — Zijn het [illegible] handelingen als waarnemend gouverneur-generaal, [illegible] den stempel van genie dragen, en die eene ge[illegible] toekomst voor Neêrlands Indië voorspellen, [illegible]ze geestdrift zouden hebben gemotiveerd? — [illegible]et misschien ook zekere voorliefde, welke hij, [illegible]ling genoeg, voor personen schijnt te koesteren, [illegible] reputatie het meest te wenschen overlaat, wel[illegible] de liefde, en vooral ook het vertrouwen van [illegible] ingezetenen zou hebben kunnen verwerven (1)? [illegible]et, eindelijk, omdat men hoopt, dat het nepo[illegible] op den heer MERKUS geen vat meer kan heb[illegible] In dat geval is het voorzeker, omdat alle neef[illegible] en aanverwanten van goede vrienden reeds geholpen zijn; of is men op Java eenvoudig genoeg geweest, om te gelooven, dat de benoeming van den heer [illegible] tot werkelijk resident van P. alléén om zijne bijzondere begaafdheden geschied is; en, was het nepotismus, of niet, die 's lands stoom-vaartuig tot des[illegible] beschikking heeft doen stellen, terwijl hij billijker[illegible] voor eigen rekening of tegen vergoeding der [illegible]elden, voor eenen hoofd-officier van zijnen rang [illegible], de reis had behooren te doen, en deze be[illegible]g over 's lands vaartuig, aan het land acht [illegible]duizend gulden heeft gekost, welke zonden zijn [illegible]aard, indien voor de troepen, welke bestemd wa[illegible] het stoomschip *Phoenix* naar Padang te worden overgevoerd, nu geene particuliere scheepsgelegenheid had moeten worden genomen.

Om wezenlijke geestdrift te verwekken, moet men [illegible]lijk door antecedenten van geheel anderen aard, [illegible] heer MERKUS kan doen gelden, daarop aan[illegible] hebben.

[illegible], misschien zal men vragen, heeft dan de benoeming van den heer MERKUS in het geheel geen' indruk in Neêrlands Indië te weeg gebragt? Wij antwoorden, o ja! maar niet een' zoodanigen, als door de gelukkige en uitstekende eigenschappen van den benoemde zoude kunnen worden te weeg gebragt, zoo als men zulks uit het artikel in kwestie zoude moeten afleiden. — De benoeming van eenen gouverneur-generaal *quand même* zal in Indië belang wekken. [illegible] *begint in Indië de waarde van Indië te ge*[illegible]*len*, en, in afwachting, dat zich dat gevoel eens [illegible] eene andere wijze te kennen geve, beschouwt men [illegible] daar, als eene soort van *minachting*, zoo lang [illegible] werkelijken gouverneur-generaal gelaten te [illegible]den, en dikwijls genoeg heeft men in Indië, bij [illegible] van *ironie* en uit spijt, hooren zeggen: *dat de* [illegible] *niet der moeite waard was, eenen gouverneur-*[illegible]*raal te bezitten.*

[illegible] minachtende behandeling, welke Neêrlands [illegible] van wege het opper-bestuur in Nederland on[illegible]dt, heeft zich ook wederom doen kennen, door [illegible] passeren van den bevelhebber van het leger aldaar, [illegible] jongere generaal-majoors hier te lande. Het leger in [illegible] heeft in de laatste jaren over eene menigte grieven te [illegible] gehad, het ministerie van koloniën heeft on[illegible]zonnen maatregelen voorgeschreven, van welke het is moeten terugkomen; hierdoor wordt zekerlijk de klem [illegible] der achting voor het ministerie niet vermeerderd, [illegible] men zoude billijkerwijze mogen onderstellen, dat het daardoor tot meerdere voorzigtigheid zoude worden genoopt.

Wat gebeurt er evenwel? Men laat het Indisch leger door eenen gepasseerden generaal-officier kommanderen, alsof het er op dat leger niet op aankwame; alsof het leger niet de band, ja, wel de eenige band ware, waardoor Nederland met Indië wordt vereenigd. Van twee zaken eene; de generaal-majoor COCHIUS moe onbekwaam gehouden worden voor zijne dienstbetrekking, en dan had men hem reeds lang moeten verwijderen; want, men stelt de kolonie niet alleen in gevaar, wanneer men aan het hoofd des legers een onbekwaam persoon heeft, maar ook, men hoont het leger daardoor, en hetzelve zal dien nieuwen grief ongetwijfeld diep gevoelen; of men heeft dien generaal-majoor niet als onbekwaam beschouwd, en dan is het eene *gratuite* beleediging, den bevelhebber aangedaan, die op het leger terugstuit (2).

Het is inderdaad, alsof men zich bij het ministerie van koloniën tegenwoordig slechts beijverde, het Indisch leger tot ontevredenheid te doen overslaan, want, slag op slag, worden beschikkingen genomen, waardoor hetzelve moet geïndisponeerd worden. Men is bij het bestuur even verblind omtrent de Indische geestgesteldheid, en even ongenegen dezelve te bevredigen, als men het vroeger was omtrent de Belgische; wij hopen voor Nederland, dat hier gelijke oorzaken *geene* gelijke uitkomsten mogen hebben, *doch zouden het geenszins durven waarborgen.*

Men zal nu den beganen flater zoeken goed te maken; hetzij, door de benoeming van den generaal-majoor COCHIUS tot luitenant-generaal, hetzij door zijne vervanging. In elk geval is de klap gegeven, en zal geducht gevoeld worden. De vervanger had, reeds vóór de bevordering van den generaal LIST, het bevel van het Indisch leger moeten hebben overgenomen; hier te lande zoude men geenen gepasseerden generaal in activiteit dulden, men zoude hem pensioneren; maar *met Indië, denkt men, komt het er zoo naauw niet op aan.*

Het is, echter, het leger niet alleen, dat zich te beklagen heeft; men vindt in Indië geene enkele instelling, welke het algemeen belang ten doel heeft, door het gouvernement daargesteld en onderhouden; de bemoeijenis van het gouvernement met Indië heeft slechts de strekking, om er alles uit te schrapen, wat slechts eenigzins mogelijk is, en ten behoeve van elke verkwisting hier te lande, wordt aan Indië eene nieuwe bezuiniging, of eene nieuwe last opgelegd; en het is daar niet buiten acht gebleven, hoe de suppressie van het *instituut voor de Javasche taal* te *Sourakarta* gecoïncideerd heeft met de oprigting der *akademie tot opleiding van burgerlijke ingenieurs te Delft.*

Welnu, men is in Indië niet onnoozel genoeg, om te gelooven, dat de heer MERKUS deze en zoo vele andere grieven zal weten te herstellen, want, al ware die gouverneur-generaal een werkelijk genie, dan nog zouden de bevelen uit Nederland hem daartoe in den weg staan. Men weet daar, dat het meewarig oog van den heer MERKUS, dat door den schrijver van het artikel in het *Handelsblad* wordt ingeroepen, niets zal vermogen, om zoo vele wenschelijke verbeteringen in te voeren, als in het bedoelde artikel worden aangewezen. Men weet, dat de heer MERKUS niets zal vermogen om den belemmerden financiëlen toestand van Java te verbeteren; dat die verbetering alleen zal kunnen bereikt worden door den verkoop van een aanzienlijk gedeelte der Javasche producten op Java zelf b. v. tin, indigo, specerijen, (waarvan Nederland toch nimmer de groote stapelplaats zal worden) men weet dat die verbetering niet in het oogmerk van het Nederlandsche bestuur ligt, zoolang de minister van koloniën de Staten-Generaal, met zoogenaamde *menisten* (*reservations mentales*) bescheid geeft; (3) en hen diets maakt, dat er geen gebrek aan geld in Indië is, omdat er 12 millioen in 's lands kassen aanwezig zouden wezen, terwijl hij weet, dat die 12 millioen, indien zij werkelijk aanwezig zijn, uit weinig anders kunnen bestaan, dan uit koper en bankpapier, en er toch rede was van klinkende zilveren of gouden specie. De ironie, door den minister bij die gelegenheid aan den dag gelegd, en welke met de beslommering en het ongeluk van Indië scheen te spotten, heeft daar nog meer verontwaardiging te weeg gebragt, dan de *laauwheid, onverschilligheid en onkunde der Staten-Generaal omtrent Indische zaken*, welke zich telkens, dienaangaande, *met eene zoo zeldzame eenvoudigheid zoo deerlijk om den tuin laten leiden.*

Men weet, dat het Indië gaat als het ezeltje in de fabel, het moet zijnen last dragen, onverschillig wie ook gouverneur-generaal zij. Men weet, dat men geene verbeteringen voor Indië te wachten heeft, zoolang het bestuur aldaar onder den plak zal liggen van dat in Nederland, en dat men alléén beterschap mag hopen, wanneer Indië weder eenmaal in Indië zelf, door een bekwaam en krachtvol man zal bestuurd worden. Men herinnert zich in Indië nog, hoe het den gouverneur-generaal DE MERKUS door het opperbestuur in Nederland hoogst kwalijk genomen is, dat dezelve een' weg van Magelang naar Ambarawa heeft doen aanleggen, om de producten NB. voor de Europesche markt bestemd, uit de Kadoe, enz. naar Samarang te kunnen voeren.

Men weet, dat de tegenwoordige minister, de heer BAUD zelf, geen gouverneur-generaal heeft willen zijn, met eene magt zoo beperkt als het die is van de tegenwoordige opper-landvoogden in Nederlandsch Indië. Men weet, dat geen man van hart, die zich zelven gevoelt, en het wezenlijk wèl met Indië meent, onder het tegenwoordig vigerend beleed voor de regering het gouverneur-generaalschap zoude willen aanvaarden, en daarom ook heeft de benoeming van den heer MERKUS, wat zijn persoon betreft, en al ware hij inderdaad zoo uitmuntend als hij middelmatig is, niet dien weerklank kunnen vinden, welken de schrijver van het artikel daaraan toeschrijven wil.

Men leide uit het boven vermelde niet af, [illegible] in Indië jaloersch is van de voordeelen, welke het Nederland uit de kolonie trekt; men verlangt slechts, dat de belangen der kolonie niet geheel aan die van het moederland opgeofferd worden. Men zoude gaarne zien, dat het vaderland prospereerde door middel der kolonie, maar men wil daar niet gesloopt en van alle nuttige en wenschelijke instellingen beroofd en verstoken worden, om aan de zucht tot verkwisting, welke in Nederland bij het bestuur heerscht, te gemakkelijker te kunnen botvieren.

Vroeger is de daarstelling van, bij het opperbestuur in Nederland-zelf, als nuttig en noodig erkende instellingen verschoven, totdat de territoriale inkomsten zulks zouden gedoogen; nu, dat die [illegible] uitgaven verre overtreffen, mogen zij nog niet worden daargesteld, uithoofde, zoo als het heet, de behoefte van Nederland.

Men keere de zaak eens voor een oogenblik in gedachten om, en onderstelle b. v., dat eene hoogeschool hier te lande gesupprimeerd wierde, om aan de uitgaven voor de koloniën te kunnen voldoen; hoe zoude Nederland te moede wezen, hoe zoude het dan over de koloniën denken? En onder die omstandigheden, evenwel, zou Nederland door scheepvaart en handel nog voordeelen uit de koloniën trekken, welke deze niet wederkeerig van hetzelve genieten.

Zoude men in Nederland kunnen gelooven, in dat land, waar men dagelijks aan personen hoogere rangen heeft zien geven, om ze, in strijd met de bestaande reglementen, den dag daarop, op eene meer voordeelige wijze, te pensioneren, — zoude men, zeggen wij, in Nederland kunnen gelooven, dat de gouverneur-generaal van Neerlandsch Indië niet bij magte is, om een nieuw en noodig ambt, al ware het ook slechts van *f* 20, zegge twintig gulden, traktement 's maands te creëren, en nogtans heeft men hier boven kunnen zien, hoe diezelfde persoon duizenden en tienduizenden kan verkwisten, zonder dat zulks de aandacht trekt.

Bij eene dergelijke beperktheid van magt, om in de kolonie werkelijk goed te stichten, laat het zich gevoelen, dat het niet de keuze van den heer MERKUS tot gouverneur-generaal is geweest, welke die levendige belangstelling heeft kunnen verwekken, maar men is er mede tevreden geweest, omdat de man beleefd, ongedwongen en gemakkelijk [illegible], terwijl men toch gouverneur-generaals heeft [illegible] van even middelmatigen stempel als hij, welke op verre na deze, in alle geval innemende, eigenschappen niet bezaten.

Wij zullen ons onzerzijds niet ophouden met het opsommen van de veranderingen en verbeteringen, welke Indië reeds zoo lang reclameert; dezelve zijn, tot van-

(1) Wij verwijzen aan de hulp, welke hij, nog met de [illegible] van procureur-generaal belast zijnde, aan zekeren D. S. heeft verleend, om uit de kolonie te vlugten, ten einde zijnen schuldeischers te ontkomen. — Aan de door hem gedane benoeming tot gouverneur der M. van eenen anderen D. S., een man, die, door het publiek en door zijne eigen familie [illegible] het meest veracht wordt. — Aan zijne benoeming tot op zich zelf staand adsistent-resident te *P.*, van zekeren V. W., een persoon, die zich door zijn schandelijk gedrag, kort te voren, een ontslag uit eene bijna gelijksoortige betrekking had [illegible]kend, en die, wij weten niet op welk eene wijze, [illegible] de handen van den fiskaal onttrokken is.

(2) Zoude het passeren van den generaal-majoor COCHIUS ook misschien eene kleingeestige vraag zijn, wegens zijne kloekmoedige oppositie aan sommige wenschen en bevelen van het gouvernement? De ongenade, waarin hij vervallen schijnt, zoude hem dan grootelijks tot eere strekken.

(3) Zie ook omtrent de ophelderingen van den minister en de handelingen van het bestuur, onder den heer MERKUS, het artikel in de *Arnhemsche Courant* van den 23sten juli dezes jaars.

velens toe, in de couranten aangegeven, maar, als uitvoerbaren en nuttigen maatregel van bezuiniging, kunnen wij niet nalaten, de suppressie van den raad van Indië aan te bevelen. De generale directie van financiën met den directeur der cultures, de kommandant van het leger en die der zeemagt zijn voldoende, en misschien beter geschikt, om als adviserend ligchaam te dienen, vooral, indien men ze met geene beuzelingen wil bezighouden, gelijk men thans meestal heeft zien doen. Het zoude ons in 't geheel niet moeijelijk zijn, voorbeelden aan te halen, waarbij voor eene uitgave van *f* 50, zegge vijftig gulden, de raad van Indië is gehoord, terwijl zaken zijn gedecreteerd geworden, die uitgaven van honderd duizenden hebben na zich gesleept, zonder dat die raad er eenige stem in gehad heeft. De suppressie van den raad van Indië aan welken alle kracht, magt en waarde is ontnomen, waarschijnlijk om de gouverneur-generaals eenigzins schadeloos te stellen voor hetgeen aan gezag door het ministerie van koloniën ontnomen is, zoude een en halve ton gouds doen besparen, welke op eene voor Indië nuttige wijze zoude kunnen worden besteed. En, terwijl wij aan de gouverneur-generaals meer gezag zouden wenschen toegekend te zien, dan zij nu inderdaad bezitten, zouden wij hun van den anderen kant het verbod willen zien opgelegd, om hunne vrouw en familie mede te voeren op hunne inspectie-reizen. Deze nasleep dient tot niets, dan om de ijdelheid dier dames te streelen; (4) vermeerdert de kosten; (kosten, welke op rekening komen van 's lands kas) strekt tot last van de bevolking, en residenten en is den gouverneur-generaals vaak in den weg, om dat weinige te zien, wat zij op die inspectie-reizen zouden kunnen ontwaren.

Wij hebben ons genoopt gevonden deze regels ter neder te stellen, omdat wij ongaarne zien, dat onze landgenooten welke een zoo groot belang stellen, immers behooren te stellen, in alles, wat de Indische aangelegenheden betreft, in den waan gebragt worden, gelijk uit het artikel van het *Handelsblad*, waarop wij doelen, zoude kunnen plaats hebben, dat de nieuw benoemde gouverneur-generaal van Neerlands Indië werkelijk in de gelegenheid is, aan Indië die verbeteringen te doen deelachtig worden, welke noodig en in dat artikel voor een gedeelte omschreven zijn; en opdat onze landgenooten, met hun onuitputtelijk bezit van vertrouwen, niet naar gewoonte mogten inslapen, gerustgesteld door de geestdrift, zoo als het *Handelsblad* die opdischt, welke de benoeming van den heer MERKUS zoude hebben verwekt, de regering inmiddels laten voortgaan met het sloopen van den laatsten steun, welken het vaderland bezit.

(4) Wij zullen overigens omtrent de ijdelheid *dier dames*, de caprices, welke zij hebben, de airs welke zij zich geven, en de pretentiën, welke zij maken, in geene nadere ontwikkeling treden; wij hopen, dat zij onze galanterie op prijs zullen weten te stellen, *en dat een blik achteruit, haar zal nopen, ongedwongen en, bovenal, steeds beleefd te zijn*; men vergeet de afkomst van hen, die ze zelven in het geheugen hebben; men herinnert zich aan die van hen, welke affecteren dezelve te vergeten.

ERRATUM.

In het artikel »*Aan de redactie der Arnhemsche Courant*," met het motto »*qui nous délivrera des Grecs et des Romains?*" geplaatst in no. 151 der courant, is eene zinstorende misstelling ingeslopen. Aan het einde van gemeld artikel staat: »of bij de *landszaken* die krijgsmansgeest," enz.; men leze daar: »of bij de *landszaten*," enz.

Advertentiën.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 4 Aug. 3 El 4 Palm 0 duim; gew. 0 Duim; gev. [...]

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.